

علل افت تحصیلی در مقطع تحصیلی متوسطه شهر سرباز

راشد کلکلی^۱، مینا عامری^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی دانشگاه سیستان و بلوچستان.

^۲ کارشناسی ارشد رشته زبان شناسی دانشگاه محقق اردبیلی.

نام نویسنده مسئول:

راشد کلکلی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۳/۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۵/۲۲

چکیده

پژوهش حاضر با بیان شش فرضیه به عنوان مولفه های تاثیر گذار در امر افت تحصیلی و سنجش هر کدام به وسیله تهیه پرسشنامه که به وسیله نرم افزار تحلیل آماری SPSS تحلیل شده است و نتایج آن به دست آمده است. هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی افت تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه در منطقه سرباز استان سیستان و بلوچستان می باشد، جامعه آماری کلیه دانش آموزان و معلمان مقطع متوسطه در شهر سرباز می باشد، نمونه آماری این پژوهش را ۴۰۰ نفر از دانش آموزان متوسطه دوم و تعداد ۳۰ نفر از معلمان حاضر در این مقطع تشکیل می دهند که جامعه مورد نظر با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای انتخاب شدند. و نتایج آن از دیدگاه دانش آموزان مربوط به قوانین و مقررات مدرسه، عوامل اجتماعی، عملکرد دانش آموزان و... می باشد و هم چنین علل افت از منظر معلمان به ترتیب عملکرد دانش آموز، مدرسه و قوانین و مقررات مدرسه، عملکرد خانواده و عملکرد اجتماعی و... می باشد. پیشنهادات مطرح شده شامل مسایل انگیزشی برای دانش آموزان برای ایجاد علاقه و انگیزش آموزش روش های مطالعه برای یادگیری مفیدتر و بازدهی بالاتر و هم چنین تامین آینده شغلی برای دانش آموزان در دانشگاه، استفاده از وسایل کمک آموزشی، آگاهی خانواده ها و مشارکت بیشتر در امر تحصیل و آموزش فرزندان و... می باشد.

واژگان کلیدی: افت تحصیلی، مقطع متوسطه، نظام آموزشی، علل کاهش کارایی.

مقدمه

افت تحصیلی یکی از مشکلات نظام های آموزشی است، و هر سال مقادیر زیادی از امکانات مالی و نیرو های انسانی، آموزشی و پرورشی به این معضل اختصاص می یابد از آنجا که افت تحصیلی با نظام آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و خانوادگی جامعه ارتباط تنگاتنگی دارد، بررسی آن مستلزم دقت نظر و ارزیابی دقیق عوامل عدیده ای است. بسیاری از افراد افت تحصیلی را به معنای ناتوانی دانش آموز در یادگیری درسی می دانند. بدون شک این تصویری نادرست است ناتوانی کودک در فراگیری دروس ممکن است از تواناییهای ذهنی محدود و ضعیف ناشی شود در حالی که افت تحصیلی به معنای نزول از یک سطح بالاتر به سطحی پایین تر در تحصیل و آموزش است. به منظور تمایز این قبیل ناتوانی ها و افت تحصیلی، ارائه تعریفی از افت تحصیلی لازم و ضروری است افت تحصیلی به "کاهش عملکرد تحصیلی دانش آموز از سطحی رضایت بخش به سطحی نامطلوب گفته می شود" (موسوی ۱۳۸۷) توجه به تعریف فوق نشان می دهد که مقایسه و سنجش سطح عملکرد تحصیلی قبلی و فعلی دانش آموز بهترین شاخص از افت تحصیلی است فرض کنید که دانش آموزی در مدرسه دروس خود را به خوبی فرا می گیرد و حتی در بعضی درسها بسیار موفق و ممتاز است اما پس از مدتی سطح نمرات او نزول می کند در اینجا برای معلم این سوال پیش می آید که علت این افت تحصیلی چیست و چه علت یا عللی موجب شده تا عملکرد تحصیلی دانش آموز تنزل یابد؟

مشاهده این گونه افت و خیز ها در عملکرد تحصیلی دانش آموزان، ما را به بررسی علل آن فرا می خواند. از آنجا که نظام آموزش و پرورش یکی از سازمان ها و نهادهای پر هزینه کشور است و نیز به دلیل ارزش حیاتی آن در تامین و تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص جامعه و بطور کلی اعتلای فرهنگی و اقتصادی کشور، بررسی دلایل افت تحصیلی و روش های مقابله با آن، می تواند از به هدر رفتن سرمایه های مادی و معنوی مردم و مسئولان پیشگیری کند و به کارایی هر چه بیشتر افراد جامعه منتهی شود.

در این بخش بعضی از مفاهیم مهم را مورد بررسی قرار می دهیم:

۱ - تکرار پایه تحصیلی^۱: تکرار پایه تحصیلی عبارتست از تکرار یک کلاس برای دانش آموزانی که در خلال یک سال تحصیلی در همان کلاس و پایه ایی که در سال قبل بوده اند به تحصیل ادامه می دهند همان کاری را انجام می دهد که در سال گذشته نیز انجام داده است.

۲ - ترک تحصیل زود رس^۲: ترک تحصیل زود رس عبارتست از وضع دانش آموزی که پیش از پایان سال یک دوره آموزشی که در آن ثبت نام کرده است آن دوره را ترک کند. این ترک تحصیل از آن جهت که دانش آموز به هدف های تعلیم و تربیت آن دوره تحصیلی دست نیافته نوعی اتلاف در نظام آموزشی به حساب می آید.

۳ - افت تحصیلی: یک تعریف از تعاریف گوناگون افت تحصیلی عبارت است از وقوع ترک تحصیل زودرس و تکرار پایه تحصیلی در نظام آموزش و پرورش یک کشور. (امین فر ۱۳۸۳)

بیان مسئله

افت تحصیل یکی از معضلات آموزش در جهان می باشد. امروزه ترک تحصیل و افت تحصیلی در تمام کشور های جهان از عمده ترین مباحث و مسائل آموزش و پرورش و حتی مسئولان نظام آموزشی است. نظام آموزشی ایران مانند بسیاری از کشور های در حال رشد از یک سلسله بیماری رنج می برد و علی رغم کوشش هایی که تا به حال انجام گرفته هنوز این مشکل لاینحل باقی مانده است. افت تحصیلی دانش آموزان یکی از مشکلاتی است که اگر به آن توجه نشود، گاهی موجب دلسردی و ترک تحصیل خواهد شد و شکست دانش آموز در تحصیل، اتلاف سرمایه انسانی و اقتصادی را در پی دارد. بنابراین عوامل افت تحصیلی باید به طور دقیق موشکافی و راهکارهای اساسی برای جلوگیری از آن ارائه شود. (احمدی ۱۳۸۱)

هنگام مواجه شدن با افت تحصیلی در دانش آموزی نباید انگشت اتهام به سمت او برده و از او به عنوان شاگردی تنبل و بی انضباط یاد شود، چون گاهی ممکن است وضعیت آشفته و نا به سامان خانواده در آن نقش داشته باشد. اولیای دانش آموزان

¹ - Repetition

² - Dropping-out

باید ارتباط بیشتری با مدرسه برقرار کنند و در جریان تعلیم و تربیت فرزندان خود و روند آموزش آن ها قرار گیرند. پس بهتر است که بر اساس واقعیت های موجود و شناختی که از عوامل ایجاد افت تحصیلی بدست آمده است، حتی در مناطق مختلف آموزشی، نسخه های متفاوتی پیچید و منحصر به روش های کلیشه ای نبود. دانش آموزان پس از گذراندن دوره ی راهنمایی وارد مرحله بعد یعنی متوسطه می شوند که دوره ی متوسطه آخرین دوره ی آموزشی آنان محسوب می شود.

نحوه تدریس و آموزش در دوره های ابتدایی و راهنمایی می تواند کمک شایانی به دانش آموزان در دوره ی متوسطه بنماید، زیرا در آن دو دوره پایه ی علمی دانش آموزان گذاشته می شود و اگر پایه ی علمی آنان ضعیف باشد یا اصلاً نمی توانند وارد متوسطه شوند یا اگر هم شوند با مشکل مواجه خواهند شد. یکی از سال های پر خطر و حساس دوره ی متوسطه سال اول است. دانش آموزان سال اول متوسطه از دانش آموزانی هستند که بیشتر مورد خطر قرار می گیرند زیرا اولین سالی است که وارد این دوره می شوند و هم چنین با مواجه شدن با شرایط جدید و انتخاب رشته تحصیلی خود که باید آگاهانه در این زمینه تصمیم گرفته شود در غیر این صورت خود این می تواند عللی برای افت تحصیلی برای آنها باشد. نحوه ی دوست یابی در این سال تاثیر بسزایی دارد. اگر دانش آموزان دوستان خوب و درس خوانی انتخاب نمایند باعث پیروزی آنان در این سال خواهد بود در غیر این صورت با مشکل مواجه خواهند شد.

اهمیت و ضرورت تحقیق

مسئله افت تحصیلی در نظام آموزش و پرورش در بسیاری از کشورهای جهان سوم به صورت حاد مطرح است. منابع و امکانات اغلب کشورهای جهان سوم محدود است و این مسئله، صرفه جویی، دقت در مصرف و تخصیص این منابع به بخش های مختلف اقتصادی و اجتماعی را الزامی می سازد. بنابراین افزایش سریع جمعیت واجب التعلیم این کشورها، بخش عمده ای از درآمد ملی آنها را می بلعد. در حالی که در اغلب این کشورها هنوز همه کودکان لازم التعلیم به مدارس راه نیافته اند و تعداد زیادی از جمعیت بزرگسالان آنها بی سواد هستند، علاوه بر آن مشکل افت تحصیلی در مدارس نیز به حجم این مشکلات افزوده می شود. در کشور ما نیز افت تحصیلی یکی از مشکلات کنونی نظام آموزش و پرورش است که همه ساله دهها میلیارد ریال بودجه کشور را به هدر می دهد. {صغاری نیا، ۹۲}

یافته های آماری از مدارس کشور نشان دهنده آن است که افت تحصیلی به صورت مردودی، ترک تحصیل زودرس و یا اشکال دیگر آن مقادیر زیادی از منابع مالی ملی و استعدادهای انسانی جامعه را تلف می کند کاربرد اصلاح افت یا اتلاف در آموزش و پرورش، از اقتصاد گرفته شده و آموزش و پرورش را، به صنعتی تشبیه می کند که بخشی از سرمایه و مواد اولیه ای را که باید به محصول نهایی تبدیل شود، تلف می کند و نتیجه مطلوب و مورد انتظار را، به بار نمی آورد، اگر از نقطه نظر منابع و مخارجی که جامعه در اختیار نهاد تعلیم و تربیت قرار می دهد، به آموزش و پرورش نگرسته شود، بدون شک آموزش و پرورش، یکی از بزرگترین نهادهای اقتصادی جهان است. لذا می توان اصطلاح «افت «یا» اتلاف «را در مورد آن بکار برد و به سؤالی که بیانگر انواع افت است، پاسخ داد، این سؤال عبارتست از اینکه چه چیزی تلف شده است؟! «

گروهی به سوال فوق چنین پاسخ می دهند: پرورش و یادگیری انسانها، تأسیسات ساختمانی و تجهیزات مدارس و مؤسسات آموزشی، ارزش کار معلمان و وقت دانش آموزان.

افت تحصیلی به طور اعم شامل سه مفهوم: تکرار پایه تحصیلی، ترک تحصیل زودرس و کاهش کیفیت تحصیلی دانش آموز است. بطور اخص افت تحصیلی شامل تکرار پایه تحصیلی و کاهش کیفیت تحصیلی دانش آموزان است.

بسیاری از صاحب نظران، افت تحصیلی را، از دو جنبه مورد بررسی و مطالعه قرار می دهند: افت کمی و افت کیفی افت کمی شامل نسبت دانش آموزان مردود شده و ترک تحصیل کنندگان یک دوره آموزش به کل ثبت نام شدگان آن دوره است.

افت کیفی ناتوانی برنامه ها و روش های آموزش در تحقق کامل هدفهای پیش بینی شده برای پرورش استعدادها و توانایی ها و مهارتها و خلاقیت ها علایق و پرورش جنبه های اخلاقی و معنوی دانش آموزان صرف نظر از پذیرفته شدگان آنان در امتحانات رسمی است.

افت کیفی هر دوره در دوره های بالاتر تحصیلی به افت کمی منجر می شود دانش آموزانی که دوره های ابتدایی و راهنمایی را به پایان می رسانند اما توانایی و مهارتهای لازم را به گونه ای که در هدفهای این دوره پیش بینی شده، به خوبی کسب نمی کنند در متوسطه تحصیلی احتمالاً به گروه دانش آموزان مردودی می پیوندند و ملاحظه می شود که کاهش افت کمی بدون بالا بردن سطح کیفی آموزش و پرورش است. {به نقل از عادل، ۱۳۸۳}

گروهی دیگر انواع افت تحصیلی یا اتلاف در آموزش و پرورش را بصورت ذیل طبقه بندی می کنند .
الف (افت بر اثر قصور نظام اجتماعی، در فراهم آوردن آموزش و پرورش همگانی :از آنجا که تعلیم و تربیت وظیفه شکوفایی استعدادهای انسان را بر عهده دارد و تحقق انسانیت در گروه تعلیم و تربیت می باشد بدین لحاظ جامعه و کشوری که در فراهم آوردن آموزش و پرورش همگانی قصور داشته باشد وظایف خود را در برابر شهروندان خود انجام نداده و لذا با پرورش توان بخشی از منابع انسانی خود عامل اتلاف شده است.

ب (افت بر اثر قصور نظام آموزشی در آوردن کودکان، نوجوانان و جوانان، به داخل نظام آموزشی این نوع افت هنگامی رخ می دهد که امکانات تحصیلی به نوعی برای افراد فراهم گردیده است، اما به علل مختلف از جمله نگرش خانواده نسبت به تحصیل کودکان و جوانان خود مثلاً به لحاظ جنسیت آنان یا نیازی که خانواده به کار فرزندان خود دارد و یا به علل دیگر از فرستادن فرزندان به مؤسسات آموزشی خودداری می شود.

ج (افت بر اثر قصور نظام آموزشی در نگهداری افراد در داخل نظام آموزشی، توانایی نگهداری دانش آموزان در نظام آموزشی به عوامل خارجی و داخلی نظام آموزش و پرورش بستگی دارد. {مرتضی فر ۱۳۸۱}

یعنی شرایط اجتماعی و اقتصادی جامعه ممکن است طوری باشد که مدرسه نتواند چنانکه در نظر دارد تا حد لازم افراد را در مدرسه نگهدارد، لذا تعدادی از آنها مدرسه را ترک می کنند. هیچ چیز مانند ضایعات تعلیم و تربیت در سرنوشت ما و دانش آموزان موثر نیست، زیرا نه تنها تعلیم و تربیت ناقص، بودجه ملی را هدر می دهد، بلکه از همه مهمتر، قسمتی از عمر کودکان و نوجوانان را هنگام تحصیل در مدرسه کاملاً تلف می کند. همچنین اگر بخش اعظم این افت تحصیلی در دوران متوسطه دبیرستان اتفاق بیفتد که همزمان است با بلوغ، می تواند موجب بروز ناکامی در فرد شود. ارزشیابی های انجام شده در مورد کیفیت آموزشی نشان می دهد که در سالهای اخیر با توجه به فراوانی تعداد مدارس و افراد مدرسه، تغییرات قابل توجهی از لحاظ کیفی در نظام آموزش و پرورش ما حاصل نشده است.

انواع شکست ها از زاویه فرضیه های تحقیق:

در کل دانش آموز تنها نیست که شکست می خورد هر چند که شکست ظاهری و نخستین متوجه شخص دانش آموز است ولی عناصر دیگر تشکیل دهنده سیستم آموزش کودک در این بازی شکست خورده اند. به گفته شانت (shunts) در این زمینه دانش آموز، معلم، مدرسه، والدین و اجتماع شکست خورده است به طور کلی:

دانش آموز شکست خورده است با توجه به اینکه مدرسه خانواده و اجتماع سعی کرده اند امکاناتی را در اختیار او بگذارند تا دانش آموز با توجه به ظرفیت کار و عملکردش از این امکانات برای آینده بهتر در زمان تعیین شده به سطح تعیین شده برسد و نرسیدن به این سطح و استفاده نکردن از این امکانات شکستی برای دانش آموز محسوب می شود.

معلمان شکست خورده اند زمانی که معلومات و دانستنی ها عنوان شده توسط معلم نتواند در راهی و هدفی که او از قبل تعیین کرده است نتوانسته دانش آموز را به سطحی که انتظار هست برساند و یا نتواند شرایطی را فراهم کند که دانش آموز به سطح تعیین شده برسد در این حال معلم نیز شکست خورده است.

والدین نیز شکست خورده اند وقتی که نتوانند محیطی و شرایطی را برای فرزندانشان فراهم کنند. موقعی که هیچگونه تشویقی از طرف آن ها صورت نگیرد موقعی که با مدرسه هیچگونه تماس و همکاری نداشته باشند و چه بسا اهداف مدرسه را نشناخته و با این تفاسیر فرزندانشان نتوانند از موقعیت تحصیلی خوبی برخوردار شوند والدین نیز شکست خورده اند

مدرسه نیز شکست خورده است زمانی که نتواند تطابقی بین اصل مدرسه و آنچه که اجتماع می طلبد انجام دهد زمانی که به فرهنگ دانش آموز از طبقات مختلف نتواند توجه کند زمانی که نتواند مطالبی را عنوان کند که تطابق با ظرفیت دانش آموز داشته باشد و سر انجام دانش آموز نتواند از مدرسه آن طور که انتظار مدرسه است استفاده کند به هر جهت مدرسه نیز شکست خورده است.

اجتماع نیز شکست خورده است وقتی که نتواند خواسته ها و نیاز هایش را به مدرسه پیشنهاد و ابلاغ کند وقتی که نتواند امکانات کافی در اختیار مدرسه برای رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده بگذارد وقتی که نتواند از فارغ التحصیلان در تمامی مقاطع در جامعه استفاده کند وقتی که تضادی بین فرهنگ حاکم بر جامعه و فرهنگ و خواسته ها و آرزو های حاکم بر مدرسه وجود داشته باشد جامعه نیز شکست خورده است. سازمان نیز شکست خورده است وقتی که نتواند هر شخص را با توجه به استعداد و شغل آینده اش را در اختیار او قرار دهد وقتی که نتواند موجب انتقال میراث فرهنگی جامعه و پرورش استعداد های دانش آموزان و آماده سازی آنان برای شرکت فعال در جامعه شود سازمان نیز شکست خورده است. {احمدی ۱۳۸۱}

متغیر مستقل و متغیر وابسته

متغیر مستقل در این تحقیق دانش آموزان، معلمان، مدرسه، اجتماع، سازمان و خانواده، که می تواند در افت تحصیلی موثر باشند و متغیر وابسته افت تحصیلی می باشد.

جامعه و نمونه آماری

در این تحقیق جامعه آماری عبارتست از:

الف) دبیران دبیرستان های شهرستان سرباز که ۲۱۰ نفر می باشند

ب) دانش آموزان دبیرستان ها و هنرستانها شهرستان سرباز که تعداد در دبیرستان ۱۰۹۰ نفر و هنرستان ۲۱۰ و در مجموع ۱۳۰۰ نفر دانش آموز می باشند.

نمونه آماری

در این تحقیق نمونه آماری عبارتست از:

الف) تعداد ۳۰ دبیر از مدارس مذکور متفاوت که بصورت تصادفی انتخاب شده اند.

ب) {تعداد ۴۰۰ دانش آموز در مقطع مذکور از دبیرستان و هنرستان به تناسب درصد جمعیت هر گروه.

روش نمونه گیری

در این تحقیق به صورت نمونه گیری تصادفی از بین دبیرستان و هنرستان به تناسب درصد انتخاب شده است با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای متناسب با حجم، ابتدا با به کارگیری فهرست کامل مدارس دخترانه و پسرانه و به صورت تصادفی نمونه آماری انتخاب گردید .

ابزارهای گردآوری اطلاعات

جمع آوری اطلاعات در این تحقیق به دو روش زیرصورت گرفته است. الف _ روش کتابخانه ایی ب _ روش میدانی و ابزار جمع آوری اطلاعات در این تحقیق پرسش نامه بسته پاسخ می باشد (لیکرت) برای تهیه و تنظیم این پرسشنامه با توجه به فرضیه های تحقیق تعداد ۲۴ سوال انتخاب شده است و در بسته های چهار تایی قرار دارد تا تحلیل و نتیجه گیری بهتر صورت گیرد. که به ترتیب ۴ سوال مربوط به معلم ۴ سوال مربوط به خانواده و ۴ سوال در مورد مدرسه و ۴ سوال مربوط به دانش آموز و ۴ سوال در مورد اجتماع ، ۴ سوال در مورد سازمان و نظام آموزشی است. هر سوال شامل ۵ گزینه می باشد که گزینه ها

عبارتند از (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم) می باشد این پرسش نامه بین دو گروه (الف و ب) توزیع و پس از کامل کردن جمع آوری شد

هدف تحقیق

پژوهش حاضر دو هدف عمده را پیگیری می کند که عبارتند از:

- ۱- بررسی علل افت تحصیلی در مقطع متوسطه (دبیرستان)
- ۲- بررسی شرایط بهبود کیفیت آموزشی برای تحصیل دانش آموزان مقطع متوسطه

تجزیه و تحلیل

در این قسمت ابتدا توضیحاتی درباره جدول داده می شود سپس فرضیه ی پژوهش مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار می دهیم. منظور از گروه الف دانش آموزان می باشند ۴۰۰ نفر و منظور از گروه ب دبیران می باشند (۳۰) نفر می باشد.

فرضیه های تحقیق

در ادامه فرضیه های پژوهش مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. به این ترتیب که ابتدا برای آنها فرض صفر (H_0) و خلاف فرض (H_1) بیان شده است. و با توجه به آزمون خی دو فرض صفر رد یا مورد قبول واقع شده است. سپس در انتها نمودار ستونی و جدول مربوط به هر سوال رسم شده است.

فرضیه اول: آیا عملکرد معلمین در تدریس از عوامل افت تحصیلی بوده است؟

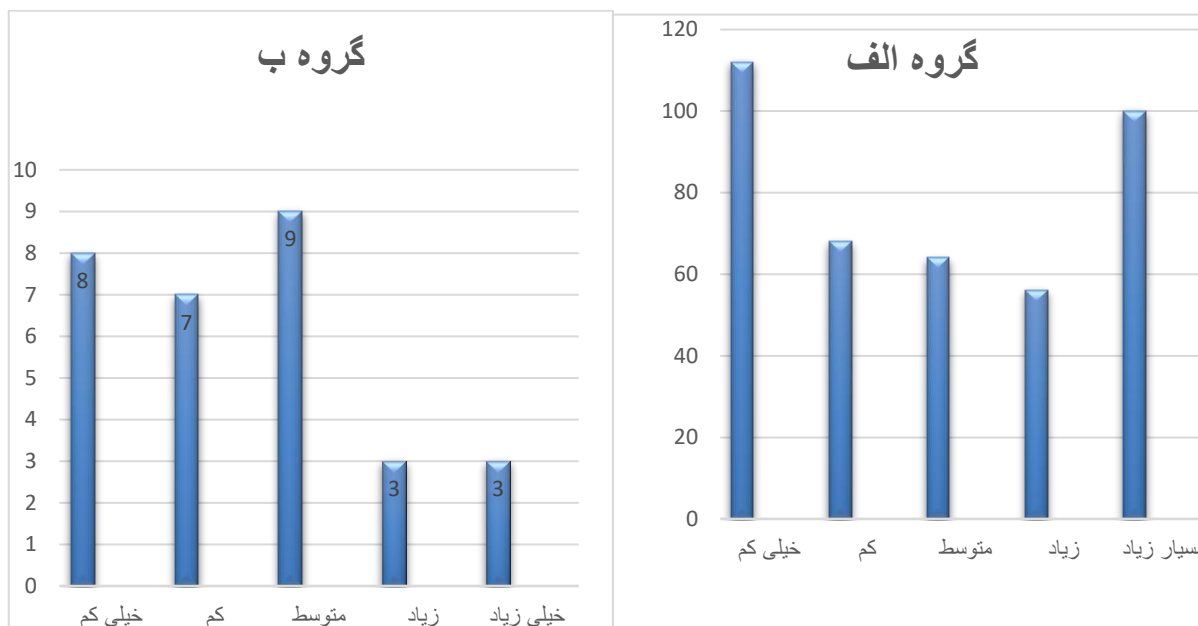
تجزیه و تحلیل داده های فرضیه اول پژوهش

فرض صفر: (H_0) از عملکرد معلمین در تدریس از عوامل افت تحصیلی نبوده است

فرض خلاف: (H_1) عملکرد معلمین در تدریس از عوامل افت تحصیلی بوده است

با توجه به نمودار و جدول شماره یک خی دو محاسبه شده برای گروه دانش آموزان که برابر با ۶۰/۰۰ و از خی دو جدول (9/488) با درجه آزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می شود به عبارت دیگر از دیدگاه دانش آموزان عملکرد معلمین در تدریس از عوامل افت تحصیلی بوده است.

اما از طرف دیگر با توجه به خی دو محاسبه شده برای گروه معلمان که برابر با ۶۰/۳۳ و از خی دو جدول (۹/۴۸۸) (با درجه آزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است لذا فرض صفر نیز در مورد رد می شود و فرض خلاف آن تایید می شود به عبارت دیگر از دیدگاه دبیران، دبیران عملکرد شان در تدریس از عوامل افت تحصیلی بوده است .

ارزش	X^2 (ج)	X^2 (م)	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
گروه الف	۰/۴۸۴	۹/۴۸۸	۶۰/۰۰	۱۱۲	۶۸	۶۴	۵۶	۱۰۰
گروه ب	۰/۶۱۲	۹/۴۸۸	۶۰/۳۳	۳	۳	۹	۷	۸

نمودار شماره ۱ مربوط به فرضیه اول
فرضیه دوم: آیا عملکرد دانش آموزان از عوامل افت تحصیلی می باشد؟ (دانش آموز)

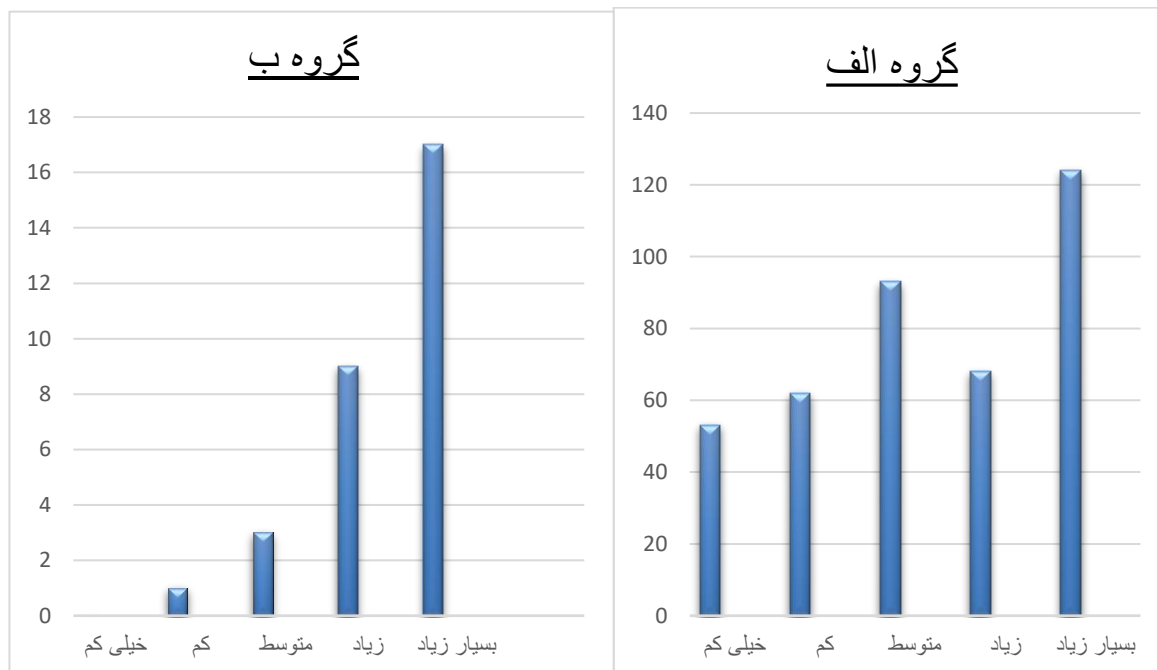
تجزیه و تحلیل داده های فرضیه دوم پژوهش

فرض صفر (H_0) عملکرد دانش آموزان از عوامل افت تحصیلی نمی باشد

فرض خلاف (H_1) عملکرد دانش آموزان از عوامل افت تحصیلی می باشد.

با توجه به نمودار شماره دو خی دو محاسبه شده برای گروه دانش آموزان که برابر ۷۷/۴۶ و از خی دو جدول (۹/۴۸۸) با درجه آزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است فلذا فرض صفر رد و فرض خلاف آن تایید می گردد به عبارت دیگر از دیدگاه دانش آموزان عملکرد دانش آموزان از علل افت تحصیلی است.

از طرف دیگر با توجه به خی دو محاسبه شده برای گروه معلمان که برابر ۶۹/۵۰ و از خی دو جدول ۹/۴۸۸ با درجه آزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می گردد به عبارت دیگر از دیدگاه دبیران عملکرد دانش آموزان از عوامل افت تحصیلی می باشد.

ارزش	χ^2 (ج)	χ^2 (م)	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۰/۴۸۴	۹/۴۸۸	۷۷/۴۶	۵۳	۶۲	۹۳	۶۸	۱۲۴
۰/۶۱۲	۹/۴۸۸	۶۹/۵۰	۰	۱	۳	۹	۱۷

نمودار ۲ مربوط به فرضیه دوم تحقیق

فرضیه سوم: آیا برنامه ریزی در سازمان و تشکیلات نظام آموزشی در افت تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است؟ (سازمان)

تجزیه و تحلیل داده های فرضیه سوم پژوهش:

فرض صفر (H_0) برنامه ریزی در سازمان و تشکیلات نظام آموزشی در افت تحصیلی دانش آموزان موثر نبوده است؟

فرض خلاف (H_1) برنامه ریزی در سازمان و تشکیلات نظام آموزشی در افت تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است؟

با توجه به نمودار شماره سه خی دو محاسبه شده برای گروه دانش آموزان که برابر ۴۷/۱۵ و از خی دو جدول ۹/۴۸۸ با درجه

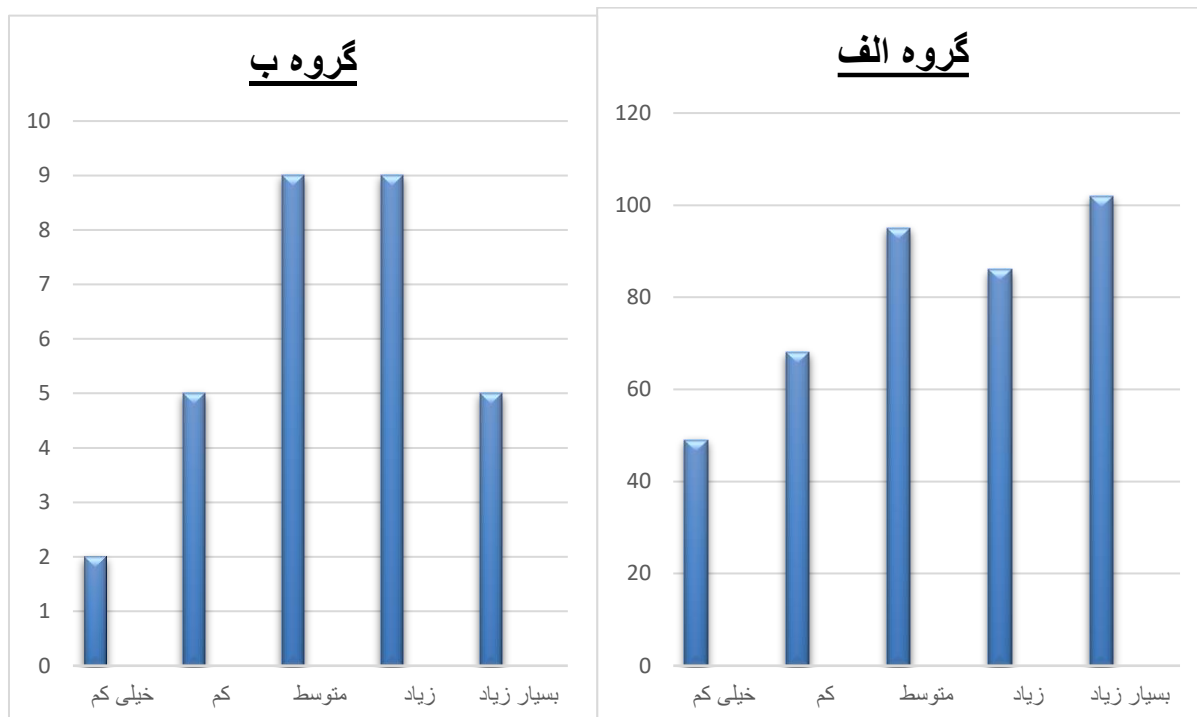
آزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می گردد به عبارت دیگر از

دیدگاه دانش آموزان برنامه ریزی در سازمان و تشکیلات نظام آموزشی در افت تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است.

از طرف دیگر با توجه به خی دو محاسبه شده برای گروه معلمان که برابر ۱۲/۰۰ و از خی دو جدول که برابر ۹/۴۸۸ با درجه

آزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است، لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می گردد، به عبارت دیگر از

دیدگاه دبیران برنامه ریزی در سازمان و تشکیلات نظام آموزشی در افت تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است.

ارزش	x^2 (ج)	x^2 (م)	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۰/۵۷۱	۹/۴۸۸	۴۷/۱۵	۴۹	۶۸	۹۵	۸۶	۱۰۲
۰/۵۷۵	۹/۴۸۸	۱۲/۰۰	۲	۵	۹	۵	۳۰

نمودار شماره ۳ برای فرضیه سوم

فرضیه چهارم: آیا قوانین و مقررات حاکم بر مدرسه در افت تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است؟ (مدرسه)

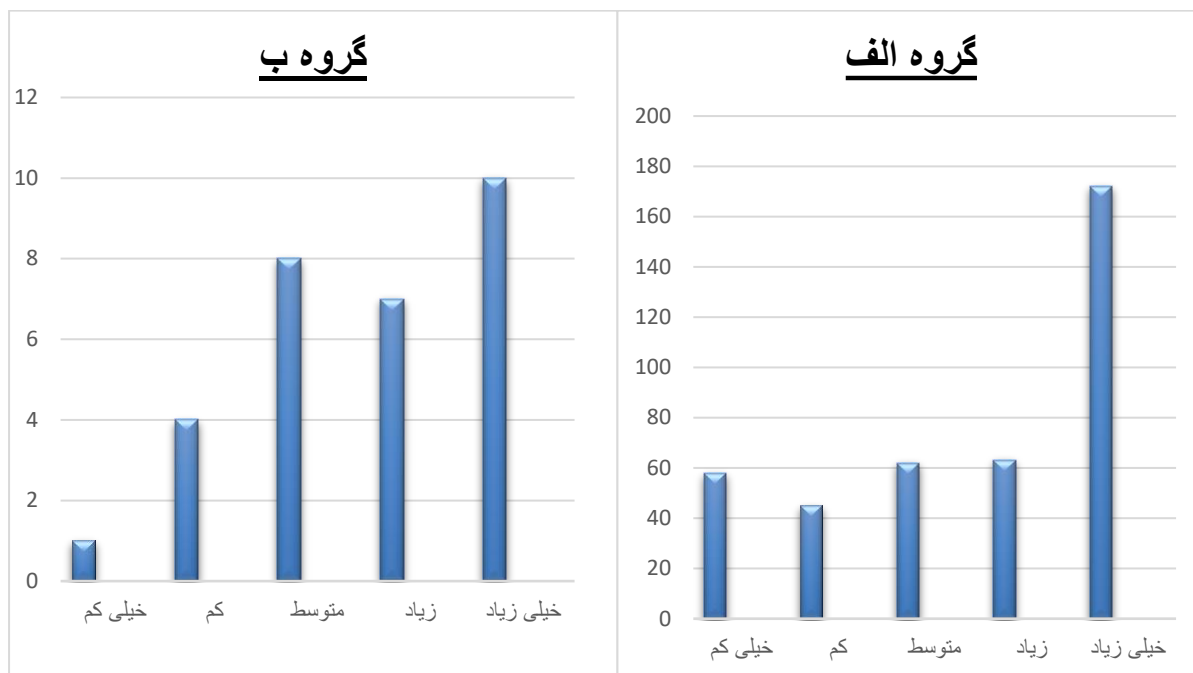
تجزیه و تحلیل داده های فرضیه چهارم پژوهش:

فرض صفر (H_0) قوانین و مقررات حاکم بر مدرسه در افت تحصیلی دانش آموزان موثر نبوده است.

فرض خلاف صفر (H_1) قوانین و مقررات حاکم بر مدرسه در افت تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است.

با توجه به نمودار شماره چهارخی دو محاسبه شده برای گروه دانش آموزان که برابر با ۲۶۶/۵۳ و از خی دو جدول ۹/۴۸۸ با درجه دآزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است، لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می گردد به عبارت دیگر از دیدگاه دانش آموزان، قوانین و مقررات حاکم بر مدرسه از عوامل افت تحصیلی بوده است.

از طرف دیگر با توجه به خی دو محاسبه شده برای گروه معلمان که برابر ۱۹/۱۷ و از خی دو جدول که برابر ۹/۴۸۸ با درجه آزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می گردد به عبارت دیگر از دیدگاه دبیران قوانین و مقررات حاکم بر مدرسه از عوامل افت تحصیلی در مدرسه می باشد.

ارزش	χ^2 (ج)	χ^2 (م)	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۰/۶۳۷	۹/۴۸۸	۲۶۶/۵۳	۵۸	۴۵	۶۲	۶۳	۱۷۲
۰/۶۶۲	۹/۴۸۸	۱۹/۱۷	۱	۴	۸	۷	۱۰
گروه الف							
گروه ب							

نمودار ۴ مربوط به فرضیه چهارم

فرضیه پنجم: آیا عوامل اجتماعی در افت تحصیلی دانش آموزان موثر است؟ (اجتماع)

تجزیه و تحلیل داده های فرضیه پنجم پژوهش

فرض صفر (H_0) عوامل اجتماعی در افت تحصیلی دانش آموزان موثر نبوده است؟

فرض خلاف (H_1) عوامل اجتماعی در افت تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است؟

با توجه به نمودار و جدول شماره پنج خی دو محاسبه شده برای پروه دانش آموزی که برابر ۱۵۳/۰۶ و از خی دو جدول ۹/۴۸۸ با درجه آزادی ۴ و ضریب ۹۵ درصد بیشتر است لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می گردد. به عبارت دیگر از دیدگاه دانش آموزان، عوامل اجتماعی در افت تحصیلی موثر بوده است.

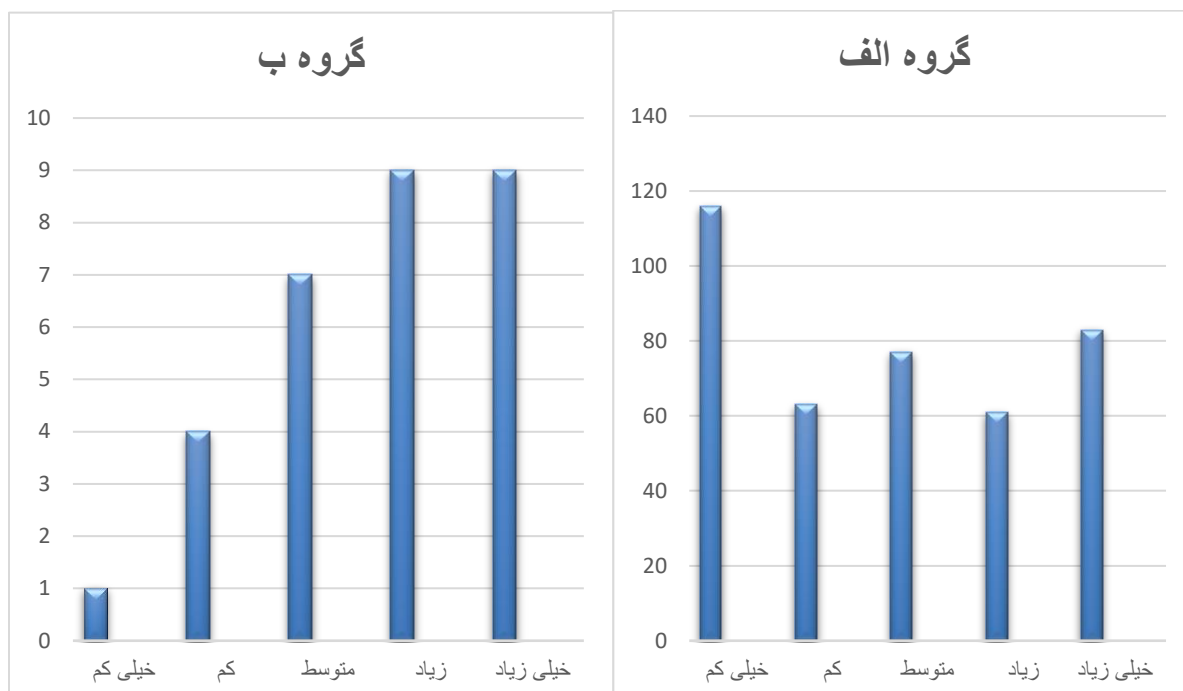
از طرف دیگر با توجه به خی دو محاسبه شده برای گروه معلمان که برابر ۲۲/۶۷ و از خی دو جدول که برابر ۹/۴۸۸ با درجه آزادی ۴ و ضریب ۹۵ درصد بیشتر است، لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می گردد به عبارت دیگر از دیدگاه دبیران عوامل، عوامل اجتماعی در افت تحصیلی موثر بوده است.

ارزش	x_2 (ج)	x_2 (م)	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۰/۵۷۱	۹/۴۸۸	۱۵۳/۰۶	۴۹	۶۹	۹۵	۸۹	۹۸ گروه الف
۰/۵۷۵	۹/۴۸۸	۲۲/۶۷	۲	۵	۹	۹	۵ گروه ب

نمودار شماره ۵ مربوط به فرضیه پنجم پژوهش
فرضیه ششم: آیا عملکرد خانواده درافت تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است؟(خانواده)

تجزیه و تحلیل داده های فرضیه پژوهش ششم
فرض صفر (H_0) عملکرد خانواده درافت تحصیلی دانش آموزان موثر نبوده است.
فرض خلاف (H_1) عملکرد خانواده درافت تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است.
با توجه به نمودار و جدول شماره شش خی دو محاسبه شده برای گروه دانش آموزان که برابر ۴۹/۴۰ و از خی دوجداول ۹/۴۸۸ با درجه آزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می گردد. به عبارت دیگر از دیدگاه دانش آموزان عملکرد خانواده در افت تحصیلی موثر بوده است.
از طرف دیگر با توجه خی دو محاسبه شده برای گروه معلمان که برابر ۱۶/۶۷ و از خی دو جدول که برابر ۹/۴۸۸ با درجه آزادی ۴ و ضریب اطمینان ۹۵ درصد بیشتر است، لذا فرض صفر رد می شود و فرض خلاف آن تایید می گردد. به عبارت دیگر از دیدگاه دبیران عملکرد خانواده در افت تحصیلی موثر بوده است.

ارزش	x^2 (ج)	x^2 (م)	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۰/۴۶۹	۹/۴۸۸	۴۹/۴۰	۱۱۶	۶۳	۷۷	۶۱	۸۳ گروه الف
۰/۶۵۵	۹/۴۸۸	۱۶/۶۷	۱	۴	۷	۹	۹ گروه ب

نمودار ۶ مربوط به فرضیه ششم پژوهش

نتیجه گیری

حالا با توجه به نتایج به دست آمده از سوال ها و فرضیه های انجام شده پژوهش که همه با درصد اطمینان بالامورد قبول واقع شدند عوامل افت تحصیلی را بر مبنای ارزش های محاسبه شده اولویت بندی می نماییم.

عوامل افت تحصیلی در دانش آموزان مقطع دبیرستان از دیدگاه دبیران به ترتیب اولویت:

- ۱- عملکرد دانش آموزان
- ۲- مدرسه و قوانین و مقررات حاکم بر مدرسه
- ۳- عملکرد خانواده
- ۴- عوامل اجتماعی
- ۵- عملکرد معلم در تدریس
- ۶- برنامه ریزی در سازمان و تشکیلات نظام آموزشی

عوامل افت تحصیلی در دانش آموزان مقطع دبیرستان از دیدگاه دانش آموزان به ترتیب اولویت:

- ۱- مدرسه و قوانین و مقررات حاکم بر مدرسه
- ۲- عوامل اجتماعی
- ۳- عملکرد دانش آموزان
- ۴- برنامه ریزی در سازمان و تشکیلات نظام آموزشی
- ۵- عملکرد معلم در تدریس
- ۶- عملکرد خانواده

پیشنهادهای

با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش، افراد نمونه یکی از عوامل مهم در افت تحصیلی را دانش آموزان می دانند لذا باید در رفع نیازها و خواسته های آنها کوشید. باید به دانش آموز آموخت که چگونه مطالعه و روش های آن را فرا گیرد. در او ایجاد علاقه انگیزه و هدف نمود به او یاد داد که به جای تکیه بر مهارت های حفظی به درک و فهم بپردازد. عامل بعدی مدرسه است شاید قوانین حاکم بر مدارس با علایق و خواسته های دانش آموزان سازگار نباشد. بنابراین باید در برقراری ارتباط صمیمی

بین دانش آموزان و اولیای مدارس ایجاد امکانات متنوع ورزشی، کتابخانه، دسترسی با رایانه وجود سیستم مشاوره ای قوی در مدرسه و..... در مجموع مدرسه را به محیطی دل انگیز تبدیل کرد.

عامل دیگر که اعضای نمونه آماری آنها را در افت تحصیلی موثر می دانند می دانند سازمان است. برنامه هاو کتب مصوبی که توسط مقامات بالای نظام آموزش و پرورش ارائه می شود باید تناسب بین مطالب جدید با دانش، قبلی دانش آموز را مد نظر داشته باشد.

حل مشکلات اجتماعی نظیر کنترل آفت ها و مسائل دوره نوجوانی، تامین آینده شغلی دانش آموزان، آگاه کردن دانش آموزان از توصیه های دینی در باب علم اندوزی راهی برای کاهش افت تحصیلی می باشد همچنین معلمان به عنوان علل بعدی نیز با استفاده از وسایل کمک آموزشی، استفاده از روش های نوین تدریس، اهمیت دادن به دانش آموز و مسئولیت خواستن از او، وادار کردن دانش آموز به در گیر شدن با مسایل و یادگیری کشفی و استفاده از راهبرد های نظریات شناختی می تواند کمک بسیار مهمی در جهت رفع این معضل باشد که در این میان نقش خانواده غیرقابل انکار است از جمله می توان به فراهم آوردن محیطی مناسب در منزل، توجه به وضعیت تحصیلی فرزندان، کمک گرفتن از فعالیت های فوق برنامه نظیر کتاب های کمک آموزشی، تهیه نرم افزار های رایانه ایی و..... در حد توان اشاره نمود

بنابراین با توجه به موارد پیشنهاد شده باید با تعامل و همکاری همگانی در رفع این معضل مهم تلاش کرد.

منابع و مراجع

- [1] Author1, A., Author2, B.C. and Author3, D. (Year). "Article Title." Full Journal name. Vol.#, No.#, PP. Xx-yy.
- [۲] احمدی، احمد، ۱۳۸۱، روانشناسی جوانان و نوجوانان، چاپ سوم، انتشارات مشعل تهران ۱۳۸۳
- [۳] امین فر، مرتضی، ۱۳۸۱، علل و عوامل افت تحصیلی و چگونگی کاهش آن، فصل نامه تعلیم و تربیت (آموزش و پرورش)، شماره ۱۳ و ۱۴، ۱۳۶۷
- [۴] امین فر، مرتضی، ۱۳۸۱، افت تحصیلی یا اتلاف در آموزش و پرورش، فصل نامه تعلیم و تربیت، شماره ۳۵، (۱۳۸۱)
- [۵] موسوی، ح، ۱۳۸۷، عوامل موثر در افت تحصیلی، ماهنامه روان شناسی، شماره ۱۰، ۱۳۸۷
- [۶] آبراهام پی بونک، مارک ون گت، روانشناسی اجتماعی و کاربردی، مترجم، صفاری نیا، حسن زاده، چاپ سوم، نشر ویرایش، ۱۳۹۲